

Dat we bij de oprichting van het vakblad van de Nederlandse Hydrologische Vereniging voor de naam STROMINGEN kozen, had er niet alleen mee te maken dat het waterig klonk. Ook spraken we in het eerste nummer onze ambitie uit om de bewegingen, de stromingen binnen ons vakgebied te signaleren. In vele redactionelen, en ook in de besprekingen van gebeurtenissen en publicaties, hebben we ons vervolgens in veelal mopperige en klagende bewoordingen gewaagd aan bespiegelingen. Af en toe waren we positief, als we nieuwe technieken onze vakinhoud zagen versterken. Maar over de plaats van de hydrologie binnen de wetenschap, het onderwijs en het beleid waren we zelden positief. We zagen elkaar tegenwerkende hoogleraren, teruglopende kwaliteit van opleidingen en (misschien wel mede als gevolg daarvan) waterbeleid wat aangestuurd werd door ‘processen’, en niet door vakinhoudelijke discussie. Zelfs toen er in het kader van de kwaliteitsbewaking werd gewerkt aan een NEN-norm voor modelleren in het waterbeheer, kwam men niet verder dan een procesnorm. Deze norm verkeert zeven jaar na de eerste concepten nog steeds in het concept-stadium, wat op zich ook al een veeg teken is.

Is ons vak dan wel zo belangrijk? Dat wij zelf die vraag met ‘ja’ beantwoorden, is natuurlijk niet zo vreemd. Maar als de samenleving steeds minder geïnteresseerd raakt, is ons vak misschien wel minder van belang dan wij denken.

Hoewel enige vakblindheid ook mij niet vreemd is, zijn er zeker argumenten buiten ons om waarom ons vak wel degelijk van belang is. Ten eerste is dat de hoeveelheid geld die in de hele waterwereld omgaat. Duizenden mensen werken ‘in het water’, we hebben voor vele miljarden aan investeringen gedaan, voor de komende jaren staan er opnieuw miljarden investeringen op stapel. Een bedrijfstak van vele miljoenen die dergelijke investeringen verantwoordt, dimensioneert, exploiteert en controleert, is eerder normaal dan vreemd. Ten tweede is het waterbeheer in Nederland een overduidelijke randvoorwaarde voor het maatschappelijk functioneren. Waterbeheer is letterlijk van overlevingsbelang. Mogelijke veranderingen in klimaat en zeespiegel moeten opgevangen (kunnen) worden.

Toch is er verbazingwekkend weinig belangstelling voor de vraag of al die miljarden wel goed worden besteed, of onze veiligheid echt wel in het geding is en, zo ja, of die met voor- genomen aanpassingen wel gewaarborgd is en blijft. Ook dat past in een trend. In de Volkskrant van 9 juni 2007 lees ik een uitgebreid artikel over de desinteresse van burgers voor het bestedingspatroon van (in dit geval provinciale) besturen. Bij provinciale verkiezingen is dat voor vrijwel geen enkele kiezer een argument, nog los van de vraag of die burger er eigenlijk wel achter kan komen waar de provincie uiteindelijk hoeveel geld aan besteed heeft. En als dit al mogelijk is, wat dan het resultaat is van dat bestede geld. (Een paar jaar terug sprak ik met iemand die een beleidsevaluatie moest doen. Een college had besloten om 10 miljoen uit te geven om de omvang van een probleem te onderzoeken. Na twee jaar werd geconcludeerd dat dit beleid was geslaagd: er was tien miljoen uitgegeven en er was onderzoek uitgevoerd. Punt. Na die twee jaar stond het probleem niet meer op de politieke agenda, en werd er geen vervolg aan gegeven.)

Een tweede aspect wat in dit verband speelt, is dat overheden, burgers, instanties er blind van uit gaan dat het wel goed zit met de kwaliteit van het door ‘deskundigen’ uitgevoerde werk. Het is mij al langer een doorn in het oog dat daar binnen de hydrologie geen enkele waarborg voor is. Ik ken steeds meer situaties waarin het domweg niet goed zit met de vakinhoudelijke onderbouwing. Duizenden, miljoenen, misschien wel miljarden euro’s worden verspild met studies waarvan ik nog wel kan zien dat de onderbouwing mager, onzeker of soms zelfs expliciet onjuist is. Daar maak ik me zorgen over.

Jarenlang hebben we gedacht, dat als we deze problemen maar zouden benoemen, er vanzelf wel mensen op zouden staan die er wat aan wilden veranderen. Daarbij rekende ikzelf vooral op de opdrachtgeverskant: als je geld uitgeeft wil je toch weten of de uitkomst deugt. Tot mijn teleurstelling zie ik vaak aan overheidskant volslagen desinteresse voor de inhoudelijke kwaliteit van een antwoord. Er lijkt meer interesse voor het kunnen afturven van een onderdeel van het beleidsmatige proces, dan dat men wil weten of het antwoord wel deugt. Vergunningen worden afgegeven op basis van onderbouwingen waarbij onwaarschijnlijke kD-waarden of randvoorwaarden worden gebruikt, soms basale hydrologische fouten in zitten. Niemand die er om maalt.

Echt niemand? Ook wij zelf niet? Of is het toch aan ons zelf om het vakgebied steviger op de kaart te zetten, onze eigen verantwoordelijkheid te nemen dat er goed hydrologisch werk wordt geleverd?

Afgelopen tijd is er binnen het NHV-bestuur intensief gesproken over de taak en de plaats van de NHV binnen de grote waterwereld. We hebben ons altijd bescheiden opgesteld. Mede dankzij die bescheidenheid kwam er afgelopen jaren niet zo veel van de grond. We hebben nu plannen ontwikkeld om van de NHV een betere, professionelere, actievere club te maken, die binnen het vakgebied wat gaat voorstellen. Er zitten een aantal aspecten aan, die ons inziens met elkaar samenhangen:

- 1 ordening van het vakgebied door op te schrijven waar de deskundigen het over eens zijn;
- 2 facilitatie van dit proces door professionele secretariële ondersteuning;
- 3 het uitdragen van deze ordening via bijeenkomsten en eventueel cursussen (ervaren hydrologen moeten de jongeren immers het vak leren);
- 4 het aanbieden van een arbitrage-mogelijkheid via reeds bestaande kanalen (Raad van de Arbitrage in de Bouw, Nederlands Arbitrage Instituut);
- 5 ondersteunen van deze kanalen via een deskundigenlijst die wordt bijgehouden en ter beschikking wordt gesteld;
- 6 gedefinieerde producten;
- 7 professionele secretariële ondersteuning voor ledenadministratie en contributie-inning;
- 8 het genereren van extra inkomsten via enerzijds contributie verhoging, anderzijds geld te vragen voor de nieuwe producten.

In dit nummer van Stromingen lichten we het wat en waarom van onze plannen toe. Ook per brief zullen de plannen worden toegezonden, en zal u worden gevraagd of u met de koerswijziging van de NHV instemt. Graag wijzen wij u op het belang van uw reactie. Een nieuwe koers heeft alleen zin als een grote meerderheid van de leden er mee instemt.

HB